

העיר היושבת על פתחו של גן עדן

גלגולים רבים עברו על בית שאן, ועכשיו היא מהכוננת להיות עיר ככל הערים

העיר הנטושה" בית שאן תקבל סוף סוף מעמד של עיר. בקרוב יתחילו להרגיש בה את "אווירת הבחירות" וקירותיה יכוסו כרוזים צבעוניים ואותיות האלף בית של ה"רשימות שיתחרו על השלטון ב"בירת עמק בית שאן.

אביב... אך רק לפני שנה בערך היתה בית שאן אחרת, בית שאן "סוציאליסטית". כאן בבית שאן נע" שה "נסיון סוציאליסטי" ליצור "עיר קואופרטיבית" — נסיון שלא עלה יפה.

עיר קואופרטיבית

יצירת "העיר הקואופרטיבית" היתה רעיונם של אנשי המשקים הקיבוציים בסביבה, "בהתאם לאופ" יים של ישובי הסביבה", כפי ש" הגדירו בשעתם אנשי המשקים באמי רם "אין אנו רוצים "עפולה שניה" בעמק, עם חנויות וקיוסקים"... וה" מועצה האיזורית שהוקמה בשבועות הראשונים לבואם של העולים היא אשר התחילה בהקמת "העיר הקו" אופרטיבית".

בית שאן היא העיר האחרונה ברשימת הישובים "הנטושים" ש" כונן בהם שלטון עצמי. עד עתה היתה בית שאן מקיימת את שירו" תיה העירוניים מ"קיצבה" ולה של משרד הפנים ומתשלום מסים "בהת" גרבות" בסך 600 פרוטות ממשפ" חה... מתן מעמד של עיר לבית שאן יתן עתה דחיפה להתפתחותה ולהק" מת שיוותיה העירוניים.

גוף שני ישובי עולים

ביקרתי בבית שאן ומצאתי בה קרוב ל-3000 נפש ואף מעברה נר" טפה לה, שהקימה את אהליה הא" פורים במרכז העיר, והחיים הם כאן כמעט כמו בכל עיר של עולים שהיתה "עיר נטושה". אנשים עיב" דים ואנשיה רוצים לעבוד. אלו שמ" חים על הבית שנמל בחלקם ואלה כועסים על האפסטרופוס ועל הסו" כנות על שבגורלם עלתה "חוושה" ערבית מחמר... יש חנויות עם מב" חר לא גדול של סחורות, ויש תור ליד האטליו, ויש קיוסקים לגאוזו ואפילו בית קפה ובאותו יום שה" געתי לעיר האיתי גם מודעות על "נשף גרנדיוזי" של מפ"י... עם הגרלות" ועם "כחות אמנותיים מתל

אך דעתם של העולים המתושבים היתה אחרת. הרעיון לא מצא חן בעיניהם. אחד נחושבי בית שאן יהודי מתימן, מטביר לי את הדבר: "מספיק "קופרטיב" בגחני: העולים לא רציתי שיעשו אותנו קיבוץ"... כל התכניות על העיר הקואופרטיבית נגנזו והיוזמים הסחלקי מרע" יונם. כיום בית שאן היא עיר של יזמה חפשית, אף על פי שגם קו" אופרטיבים מוקמים בה.

שינוי של ממש

סיירתי במשך שעה ארוכה ברחו" בות העיר בין בניי הכולח השחורים ובתי החמר העובייים רק לפני שנה, כשהייתי כאן לר" שונה וגיו מרכיב בה סימני ה"

הרס והעוובה גם בגלל הקרבות וגם בגלל העובדה שעיר זו עמדה למעלה משנה ריקה ועוובה מאין יושב מ" טעמי בטחון ורק התולים ותנים רעבים התהלכו בה. רק לפני שנה וחצי הוחל ביישובה על ידי עולים מתימן, תורכיה ארצות ערב וגם קצת עולי אירופה. היום הנון מר" גיש כי אורחים יושבים בעיר, ווא" גום לוקיין ולנטיעות ומתוך רגש של "לוקאל פטריוטיזם" מרים תו" שב בית שאן קליפה של תפוח זהב מהכביש וזורקה לפח האשפה. עתה נהנים התושבים מהחורף, אך ימי הקיץ כאן לוהטים ולא קלה היתה ההסתגלות לאקלים החם של בית שאן. לזה נוספו צרות "שלא מידי שמים" כגון: פקיד אחד המש" מש גם את הדואר וגם את מרכזית הטלפונים, חיסר טלפון צבורי בעיר, חוסר מכונות לכיבוי שרפות, חוסר אמבולנט, חוסר תקנים בכבישי ה" עיר, ועוד "חסרית" המוסיפים לטב" לם של התישבים.

שיטתי מנחה מתפרנסים כאן ווא" מר לי כי יש עבודות יעור ועבר" דות צבוריות של מממשלה, והעיר קו" — יש עבודה חקלאית במשקי הטביבה הסובלים מחוסר ידים עוב" דות. כן מגדלים יוקות ליד הבית, ואדמה טובה והסביבה מלאה מע" דות וביים, אך מערכת הצינורות מיושנת במקצת ומפעל המים שיו" קם עתה יקל על המצב.

עיריית מנהיגיהם לשעבר

האיסטוריה היהודית של בית שאן

אינה מתחילה כיווע מיום כיבושה על ידי כוחות ה"הגנה" ב"3 למאי 1948, גם לא מיום בואו של העולה הראשון. בית שאן נזכרת על ידי ה" קדמונים בעיר יהודית גדולה ואד" מונה פוריה. הרב אישתורי הפרחי מחבר הספר "כפתור ופרח" וה"גו" אוגראף" הארצישראלי כבר התהלך בה לפני שש מאות שנה ותאר או" זה כ"יושבת על מים רבים ועל פתחה של גן עדן". גייסות של ה" רוסאים ובתקופה יותר מאוחרת של כנופיין קאוקג' בשנת תרצ"ו עב" זו דרכה ובימי המנדט התגוררו בה כמה עשרות משפחות יהודיות בני קורדיסטן וגם רופא יהודי שנרצח בה במאורעות תרצ"ו. הכריטים קב" עו אותה ל"עיר מחוז" אבל היתה זו בעיקר עיר של הנרחבה בין ארץ ישראל לעבר הירדן הקרובה... ועוד "מקצועי" היה מפיתח בה, גניבות דגים מבריכות הדגה של המשקים העברים ע"י העו ים...

מי שעבר את העיר "ביסן" ב" ימי ממשלת המנדט יזכר עתה בטילו ברחובותיה של בית שאן העכויות, אך כל מכונית יהודית, וכל עובר אורח יהודי היה נרגם באבנים על ידי ה"שבאב" הערבי. האבנים נשארו, או הרוגמים ברחו וכיום בית שאן היא שוב עיר יהודית מזרחה. היא יושבת כאמור "על פתחו של גן עדן", אך גם כן ערן קשים כנראה לבטי הקליטה והתי" אחות...